

Кирилова Н. В.,
*студентка 5 курсу соціально-правового факультету,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

УДОСКОНАЛЕННЯ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Механізм валютної політики України є досить неоднозначним за своїм характером та впливом на національну економіку. Більшість заходів, що застосовуються у валютній сфері, або не відповідають загальносвітовим тенденціям, або не приносять очікуваного результату. Валютна політика покликана забезпечити стабільність курсу національної грошової одиниці, сприяти через курс валюти залученню іноземних інвестицій в економіку, регулювати зовнішні платіжні відносини з іншими країнами, забезпечити збалансування зовнішніх платежів і накопичення централізованих валютних резервів. Водночас, поведінка окремих учасників валютного ринку, за певних обставин, може призвести до значних курсових коливань і, як наслідок, до дестабілізації ринку [1].

Тенденція до накопичення міжнародних активів в Україні показує розширення можливостей НБУ здійснювати валютні інтервенції. Однак вона може також свідчити про те, що при необхідності підвищення курсу гривні НБУ може надавати перевагу не ринковим методам (зокрема, валютній інтервенції з продажу долара), а більш адміністративним заходам (наприклад, ревальвації). Така система регулювання курсу робить валютний ринок України недостатньо лібералізованим і не відповідає світовим тенденціям курсової політики. З іншого боку, нарощування валютних резервів може бути пов'язане зі значними обсягами скуповування іноземної валюти під час перевищення її пропозиції над попитом, тобто в такому випадку обмежуються можливості об'єктивного ринкового подорожчання гривні [2].

Важливою проблемою є доларизація, за визначенням МВФ, доларизація — це використання іноземної валюти (зазвичай долара США або євро) в розрахунках і для накопичення коштів нарівні з національною грошовою одиницею. У 2013 р. рівень доларизації за прогнозами економістів становитиме приблизно 40 %, в той час коли за методикою НБУ порогове значення цього показника повинне складати не більше 25 %. Високий рівень доларизації зумовлює зростання чутливості обмінного курсу до змін грошової

пропозиції; додатковий тиск на золотовалютні резерви країни внаслідок виникнення потреби у проведенні валютних інтервенцій НБУ; зниження дієвості облікової ставки як інструменту регулювання грошової маси; посилення чутливості структури й обсягів грошової маси до коливань обмінного курсу національної валюти та девальзації.

Серед заходів зниження рівня доларизації можна виділити такі: обмеження рівня кредитування в іноземній валюті із запровадженням заборони на такий вид кредитування для фізичних осіб, які не займаються підприємницькою діяльністю; встановлення більш жорстких правил діяльності банківських установ, пов'язані з іноземним капіталом на вітчизняному ринку; посилення нормативів обов'язкового резервування за депозитами в іноземній валюті, недопущення надмірного зростання зовнішніх запозичень, які збільшують загрозу настання фінансової кризи внаслідок існування значного валютного ризику [3].

В Україні досить загрозлива ситуація щодо відпливу капіталу. За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі, з часу проголошення незалежності з України виведено близько 30 млрд. доларів США, причому щорічний обсяг відпливу капіталу з України становить близько 1,5 — 2 млрд. доларів США [4].

Взаємодія українських суб'єктів з міжнародними валютними ринками має в наші дні обмежений характер. Україна більше інтегрована в міжнародні ринки цінних паперів (акцій та облігацій), але й ця інтеграція стримується наявними обмеженнями, зокрема такими, як фактична відсутність вільної конвертації гривні. При визначенні перспектив розвитку системи валютного регулювання України обов'язково мають враховуватися особливості валютних політик зарубіжних країн, оскільки економіка України є відкритою, а отже, залежною певною мірою від дій основних зовнішньоекономічних партнерів. Тому, можна сказати, що валютна політика України потребує розробки дієвої державної стратегії забезпечення валютної безпеки та стабільності і вимагає для цього проведення реформ Національним Банком України. Ефективність як короткострокової, так і довгострокової валютної політики, багато в чому залежить від іміджу країни в світі. Його покращення потребує, крім стабільного економічного зростання, підвищення ролі України у міжнародних фінансових організаціях та посилення її позицій на світовій політичній арені [5].

Для стабілізації національної валюти необхідна реалізація наступних заходів у сфері валютно-курсової політики:

1) перехід до нового сценарію регулювання Національним банком України валютного курсу, ключовими ознаками якого має стати концентрація зусиль на створенні належних інституційно-організаційних умов для розвитку ринкових засад курсоутворення;

2) раціональнішого використання валютних коштів, посилення мотивації суб'єктів валютних відносин до підтримання збалансованих валютних позицій і страхування валютних ризиків;

3) вдосконалення політики валютних інтервенцій у напрямі підвищення її узгодженості з процентною політикою;

4) прискорений розвиток строкового сегменту валютного ринку та системи інструментів страхування валютних ризиків;

5) активніше використання гнучкого валютного курсу за призначенням — як компенсатора негативних зовнішніх шоків та засобу підтримки конкурентоспроможності товаровиробників [6].

Отже, завдання валютної політики з відновлення стабільності обмінного курсу національної валюти і відновлення довіри до неї має бути невід'ємною складовою процесу реалізації державної економічної політики, яка в сучасних умовах має спрямовуватися не на відновлення попередньої моделі економічного зростання, що забезпечувала розширення внутрішнього попиту за рахунок імпортних поставок, а на принципово інших позиціях. Йдеться про забезпечення зростання виробництва за рахунок підвищення продуктивності праці і скорочення виробничих витрат при зростанні інвестицій в основний капітал. Необхідною умовою таких інвестицій є високий рівень довіри власників коштів до національної валюти, яка і є базою для вартісного вираження усіх об'єктів інвестування та отримання прибутку. Національному банку необхідно чітко визначити цільові орієнтири валютного курсу на найближчу перспективу з тим, щоб мінімізувати девальваційні очікування та повернути довіру інвесторів.

Література

1. Вахтенко Т. П. Оптимізація валютно-курсової політики України // Економіка України. — № 1 (518). — 2005 р. — С. 28-35.
2. Міокова Н. В. Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом / Н. В. Міокова // Статистика України. — 2011. — № 1. — С. 86-92.
3. Паливода К. В. Валютні резерви держави як інвестиційний ресурс / К. В. Паливода // Фінанси України. — 2012. — № 10. — С.36-42.

4. Аржевітін С. М. Відплив капіталу з України: причини та шляхи подолання / С. М. Аржевітін // Вісник Національного банку України. — 2010. — № 1 — С. 3.

5. Береславська О. І. Ревальвація гривні: вплив на інфляційні процеси в Україні та рівень доларизації економіки // Вісник Національного банку України. — 2006. — № 2. — С. 20-24.

6. Голосенін І. О. Проблеми валютного кредитування та шляхи їх розв'язання / І. О. Голосенін // Фінансовий ринок України. — 2011. — № 11. — С. 8-10.

Мароха Ю. В.,

*студентка 5 курсу соціально-правового факультету,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ВЗАЄМОДІЯ РЕАЛЬНОГО І ФІНАНСОВОГО СЕКТОРІВ В УКРАЇНІ

У нормативно-правовій базі України відсутні акти, які б чітко визначали сутність та межі реального сектора економіки. Незважаючи на це, реальний сектор займає визначне місце в економічній політиці. У Щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України у 2011 р. зазначається: «Пріоритетність державної політики економічного зростання та стимулювання розвитку реального сектору на основі його модернізації та оновлення основного капіталу обумовлює завдання використання фінансової системи як засобу розвитку економіки країни, виводить цілі та завдання фінансової політики держави поза межі фінансового сектору та подовжує їх часові горизонти» [1, С. 90].

На даний час актуальною є взаємодія реального та фінансового секторів економіки. Ефективність банківської системи, її здатність забезпечити економіку достатнім обсягом грошової маси, в значній мірі впливає на розвиток та функціонування реального сектора економіки.

Особливу роль відіграє кредитування, яке розширяє інвестиційні можливості підприємств, стимулює розвиток інноваційних технологій, дозволяє підприємству підтримувати рівень платоспроможності на достатньому рівні. Розміщуючи залучені кошти, включаючи їх до своїх активних операцій, банківська система здійснює перерозподіл ресурсів і формує структуру сукупного попиту.